

Закон про медіа

ПИТАННЯ, НА ЯКІ ВІН МАЄ ДАТИ ВІДПОВІДЬ

2019

НАВІЩО?

Застаріле законодавство (більшості законів понад 20 років)

Як наслідок:

- різні правові режими для різних медіа (порушується принцип технологічної нейтральності)
- деякі медіа не підпадають під обмеження, встановлені для інших видів
- застарілі на неефективні процедури
- «мертві» норми

Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» (1993)

Закон України «Про інформаційні агентства» (1995)

Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» (1997)

Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» (1997)

Закон України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» (2005)

Закон України «Про телебачення і радіомовлення» (1993, 2006)

НАВІЩО?

Необхідність імплементації до законодавства України
Директиви Європейського парламенту та Ради 2010/13/ЄС
про аудіовізуальні медіапослуги від 10 березня 2010 року
зі змінами, внесеними Директивою (ЄС) 2018/1808 від 14
листопада 2018 року

ПРОПОНУЄМО

Проект Закону України

«Про медіа»

спроба інкорпорації
законодавства про медіа

Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» (1993)

Закон України «Про інформаційні агентства» (1995)

Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» (1997)

Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» (1997)

Закон України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» (2005)

Закон України «Про телебачення і радіомовлення» (2006)

ЗАКОНОМ ВРЕГУЛЬОВУВАТИМУТЬСЯ

суб'єкти, види,
вимоги до кожного
виду суб'єктів

критерії належності
суб'єктів до
юрисдикції України

прозорість структури
власності та
контролю, порядок
звітування про
структуру власності

ліцензування та
реєстрація

контент (квоти
європейського та
національного продукту,
мова, захист
неповнолітніх тощо)

Національна рада (статус,
завдання, склад, організація
діяльності, фінансування,
повноваження, порядок
проведення перевірок)

члени Національної ради
(порядок відбору та
призначення,
дострокового припинення
повноважень)

механізми
співрегулювання у
сфері медіа

порядок розгляду
справ про
порушення
законодавства у
сфері медіа

санкції за порушення
законодавства у сфері медіа
(штрафи, анулювання
ліцензії, скасування
реєстрації, заборона
розповсюдження)

обмеження, пов'язані
зі збройною
агресією, воєнним та
надзвичайним
станом

правовий статус
журналістів, їх права
та обов'язки

ЗАКОН НЕ РЕГУЛЮЄ

Національна рада в зазначених сферах здійснюватиме нагляд і контроль та застосовуватиме санкції до порушників.

ПИТАННЯ ДЛЯ ДИСКУСІЇ

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ СФЕРИ МЕДІА

Загальна державна стратегія (наприклад, гуманітарна стратегія)

- Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Міністерство культури, молоді та спорту

Стратегія діяльності Національної ради на 3 роки

- Національна Рада

План діяльності Національної ради на 1 рік

- Національна Рада

Звіт Національної ради

- Національна Рада

СУБ'ЄКТИ

МЕДІА

аудіовізуальні медіа

друковані
медіа

онлайн
медіа

лінійні
(телебачення і
радіомовлення)

нелінійні
(сервіси на
замовлення)

ОСОБЛИВІ ВИДИ
суспільні аудіовізуальні
медіа, мовлення громад,
іномовлення

NETFLIX

СУБ'ЄКТИ

Суб'єкти, які не є медіа

Провайдери сервісів
доступу до пакетів
теле- та радіоканалів

Провайдери платформ
спільного доступу до
інформації

Постачальники електронних
комунікаційних послуг для
потреб телебачення і
радіомовлення з використанням
радіочастотного ресурсу

ЮРИСДИКЦІЯ

основні критерії

- місцезнаходження та/або редакційний контроль
- сервіс доступний на території та /або спрямований на аудиторію
- сервіс може оплачуватися резидентами
- радіочастотний ресурс
- Uplink
- супутникові потужності
- для онлайн медіа - домен .UA та домени другого рівня в .UA

ЮРИСДИКЦІЯ

ДОДАТКОВІ КРИТЕРІЇ за Директивою

30% працівників в Україні + головний офіс в країні ЄС чи стороні Європейської конвенції про транскордонне телебачення (? редагування)

були зареєстровані на території України та підтримують стабільні і тісні економічні зв'язки в Україні + головний офіс в країні ЄС чи стороні Конвенції, але на території жодної країни не більше 30% працівників

місцезнаходження в Україні, але управління з третьої країни, або навпаки + 30% працівників в Україні

ПИТАННЯ ДЛЯ ДИСКУСІЇ

ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Жодна фізична або юридична особа одноособово та/або спільно з групою пов'язаних осіб не має права контролювати у будь-який спосіб, у тому числі через вплив на формування управлінських та/або наглядових органів:

Для аудіовізуальних:

- більше 35% загального обсягу відповідного територіального аудіовізуального медіа-ринку - загальнонаціонального, міжрегіонального, регіонального або місцевого
- більше 35 % за сукупністю контролю в межах різних ринків

Для друкованих:

- більше 5% загальної кількості друкованих медіа

ЗАГАЛЬНА СХЕМА РЕГУЛЮВАННЯ

	Лінійні АВМС (РЧР)	Лінійні АВМС (без РЧР)	Нелінійні АВМС	Друковані	Онлайн	Сервіси доступу	Платформи спільного доступу	Постачальники послуг (РЧР)
Юридична особа (ФОП)	X	-	-	-	-	X	-	X
Будь-яка особа	-	X	X	X	X	-	X	-
Щорічна звітність про структуру власності	X	X	X	X	-	X	-	X
Ліцензування	X	-	-	-	-	-	-	X
Реєстрація	-	X	X	X	X (?)	X	X (?)	-
Контент*	1	1	1	1	1	2	3	2

1 – обов’язок дотримуватись усіх передбачених Законом обмежень щодо контенту;

2 – обов’язок включати до пакетів тільки «дозволені» канали;

3 – обов’язок мати механізми захисту дітей (батьківський код) та реагувати на скарги

ПИТАННЯ ДЛЯ ДИСКУСІЇ

РЕГУЛЮВАННЯ ТАРИФІВ НА ПОСЛУГИ

Максимально граничні тарифи на послуги постачальників електронних комунікаційних послуг для потреб телебачення і радіомовлення з використанням радіочастотного ресурсу затверджуються Національною радою після отримання висновку Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, щодо відповідності запропонованих такими постачальниками тарифів принципам економічної обґрунтованості, об'єктивності, недискримінації.

Національна рада, за погодженням з Антимонопольним комітетом України та Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, визначає порядок розробки та затвердження зазначених тарифів, у тому числі визначення граничного нормативу рентабельності та перелік допустимих прямих витрат, що враховуються при розрахунку такого нормативу.

ПИТАННЯ ДЛЯ ДИСКУСІЇ

ВИМОГИ ДО ТЕЛЕРАДІОКАНАЛІВ ТА КАТАЛОГІВ ПРОГРАМ ІНОЗЕМНИХ КРАЇН

NETFLIX

Національний продукт

Мова

ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО СТРУКТУРИ ВЛАСНОСТІ

Суб'єктом у сфері медіа не може бути:

фізична особа –
громадянин держави-
агресора

юридична особа, в якій власником
істотної участі, контролером чи
бенефіціаром (на будь-якому рівні)
є громадянин держави-агресора чи
юридична особа держави-агресора

особа, структура власності
якої є непрозорою

Суб'єктом у сфері аудіовізуальних медіа не може
бути особа, до структури власності якої входять
органи державної влади чи юридичні особи, які
ними засновані
(крім НСТУ, іномовлення та телеканалу «Рада»)

До структури власності суб'єкта, який
використовує РЧР, не можуть входити політична
партія чи релігійна організація, або заснована
ними прямо або опосередковано юридична
особа.

ПРОЗОРИСТЬ СТРУКТУРИ ВЛАСНОСТІ

Структура
власності

всіх власників, учасників, акціонерів, в т.ч. бенефіціарних власників (контролерів) на всіх рівнях

прозора, якщо
містить
інформацію
про:

всіх осіб, які мають пряму або опосередковану істотну участь

відносини контролю між усіма вищезгаданими особами

В структурі
власності не
може бути:

трастових конструкцій, крім випадку, коли установник трасту заявляє себе у якості власника істотної участі чи бенефіціарного власника (контролера)

юридичних та/або фізичних осіб, зареєстрованих в країнах, законодавство яких не дозволяє розкривати інформацію про структуру власності

ЗВІТНІСТЬ ЩОДО ПРОЗОРОСТІ СТРУКТУРИ ВЛАСНОСТІ

Щорічну
звітність про
структуру
власності до
Національної
ради подають
(окрім ФОПів):

суб'єкти у сфері аудіовізуальних медіа

суб'єкти у сфері друкованих медіа

провайдери сервісу доступу до пакетів теле- та радіоканалів

постачальники електронних комунікаційних послуг для потреб телебачення і
радіомовлення з використанням радіочастотного ресурсу

Щодо інших
суб'єктів
Національна рада
може отримати
цю інформацію
на запит:

при розгляді заяв про видачу та (або) продовження ліцензії, заяв про
реєстрацію

при виявленні ознак порушення певного переліку вимог закону

ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО ПРОЗОРОСТІ СТРУКТУРИ ВЛАСНОСТІ

У разі якщо розкрита суб'єктом інформація про структуру власності може свідчити про її непрозорість, Національна рада може провести дослідження щодо прозорості, в ході якого запитувати у суб'єктів у сфері медіа, державних органів:

документи, що підтверджують відомості про структуру власності, у тому числі статутні документи юридичних осіб, що входять до структури власності, а також копії договорів та інших документів, на підставі яких будь-який із власників набув прямої або опосередкованої істотної участі

фінансовий звіт за попередній рік та копії договорів, що передбачають надання фінансування суб'єкту (у тому числі у вигляді кредиту, позики) понад розмір, який буде визначено Законом

ФІНАНСОВИЙ FAIR PLAY

ВИДАТКИ $\leq$ ДОХОДИ

САНКЦІЇ?

УНІВЕРСАЛЬНИЙ МЕДІА-СЕРВІС

НСТУ

місцеві та регіональні
телеканали, за умови:

- не менш ніж два випуски місцевих новин на день в проміжках 7-10 та 19-22 год.
- не здійснюють ретрансляції інших телеканалів

канали мовлення
громад

телеканал “Рада”

телеканали, що
діють на підставі
тимчасового
дозволу

ЛІЦЕНЗУВАННЯ ТА РЕЄСТРАЦІЯ

ЛІЦЕНЗУВАННЯ

- Лінійні АВМС з використанням РЧР
- Постачальники електронних комунікаційних послуг з використанням РЧР

РЕЄСТРАЦІЯ (З АКЦЕПТОМ З БОКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ)

- Лінійні АВМС без використання РЧР)
- Нелінійні АВМС
- Друковані
- Провайдери сервісів доступу до пакетів теле- та радіоканалів
- Онлайн (без акцепту?)
- Провайдери платформ спільного доступу (без акцепту?)

КВОТИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ПРОДУКТУ

Телеканали:

- Європейські програми + США і Канада = 70 % загального тижневого обсягу мовлення у проміжках часу між 07.00 та 23.00, у тому числі не менш як 50 % національний продукт.
- 10 % європейського продукту незалежного виробництва у проміжках часу між 07.00 та 23.00, не менше половини таких творів повинні бути створені впродовж попередніх 5 років

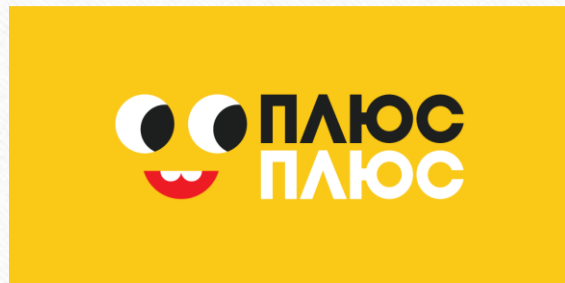
Нелінійні АВМС:

- не менше 30 % європейського продукту від загального обсягу програм та фільмів у каталозі

ПИТАННЯ ДЛЯ ДИСКУСІЇ

КВОТИ ДЛЯ ТЕМАТИЧНИХ КАНАЛІВ

ПИТАННЯ ДЛЯ ДИСКУСІЇ

ЛІЦЕНЗІЙНИЙ ЗБІР, РЕЄСТРАЦІЙНИЙ ЗБІР, ШТРАФИ

ЛІЦЕНЗІЙНИЙ
ЗБІР

Методика розрахунку визначається: Законом/Кабінетом
Міністрів України/Національною радою

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ
ЗБІР

Методика розрахунку визначається: Законом/Кабінетом
Міністрів України/Національною радою

ШТРАФИ

Розміри штрафів визначаються Законом: у твердій
сумі/виходячи з розміру ліцензійного чи реєстраційного збору

ЗАГАЛЬНІ ОБОВ'ЯЗКИ СУБ'ЄКТІВ У СФЕРІ МЕДІА

отримувати ліцензію, проходити реєстрацію або отримувати тимчасовий дозвіл

додержуватися умов ліцензії або умов тимчасових дозволів

попереджати споживачів перед початком надання сервісу про те, що сервіс є платним, його вартість та спосіб їх оплати

МОВА

Відповідно до
Закону України
«Про
забезпечення
функціонування
української мови
як державної»:

Для лінійних АВМС з 2024 року – 90% для загальнонаціонального мовлення, 80% для місцевого мовлення.

Для друкованих з 2022 року – українською мовою, іншими мовами тільки в такому ж тиражі, як україномовний.

Для онлайн з 2022 року – україномовний інтерфейс має завантажуватись за замовчуванням.

ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО ЗМІСТУ ІНФОРМАЦІЇ

Суб'єктам у сфері медіа забороняється поширювати таку інформацію:

- заклики до насильницької зміни, повалення конституційного ладу, розв'язування або ведення агресивної війни або воєнного конфлікту, порушення територіальної цілісності, у тому числі визнання правомірною окупації території України, заперечення територіальної цілісності України;
- мову ворожнечі;
- пропагування або поширення заликів до тероризму та терористичних актів;
- розповсюдження, надання доступу до фільмів, розповсюдження яких заборонено відповідно до Закону України "Про кінематографію";
- демонстрація порнографічних матеріалів та предметів, розповсюдження матеріалів, що заохочують сексуальну експлуатацію та насильство над дітьми, статеві відносини дітей;
- розповсюдження програм, телеканалів або радіоканалів, у яких користувачам надаються послуги з ворожіння та гадання, а також платні послуги у сфері народної чи нетрадиційної медицини;
- розповсюдження програм, у яких заперчується або виправдовується злочинний характер комуністичного тоталітарного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму
- пропаганда наркотичних засобів, психотропних речовин **тощо....**

ЗАХИСТ НЕПОВНОЛІТНІХ

Забороняється поширювати інформацію, що може завдати значну шкоду фізичному, психічному або моральному розвитку неповнолітніх та у яких міститься така інформація (окрім фільмів):

- надмірне зосередження уваги на насильстві;
- пропаганда поведінки, яка може бути небезпечною для неповнолітнього (наприклад, заохочення до нанесення, завдання самому собі каліцтва або до вчинення самогубства тощо);
- пропаганда протиправної поведінки (наприклад, демонстрування жорстокого поводження з тваринами, заохочення агресивності і неповаги до життя, вандалізму, псування або знищення майна тощо)

У каталозі програм на замовлення така інформація може поширюватися тільки із застосуванням «батьківського коду».

Національна рада спільно з органом співрегулювання розробляє та затверджує критерії визначення такої інформації.

НАЦІОНАЛЬНА РАДА

- Незалежний, конвергентний регулятор.
- Залишаються квоти призначення членів Національної ради Президентом та Верховною радою.
- Процедура призначення членів Національної ради Президентом визначається за аналогією з процедурою призначення Верховною радою (проведення конкурсу).
- Зменшення повноважень представників Нацради на місцях.

НАЦІОНАЛЬНА РАДА

- Для ефективної роботи Національної ради, незалежності регулювання, зменшення корупційних ризиків пропонується врегулювати розміри заробітної плати членів Нацради та працівників апарату Нацради в Законі. Розмір посадових окладів членів Національної ради визначається від розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб (від 75 мінімумів). Розмір посадових окладів працівників апарату Нацради дорівнює трьом розмірам посадового окладу встановленого кабінету міністрів України для працівників які займають відповідні посади Секретаріату Кабінету Міністрів України (процедура для працівників ДБР).
- Фінансування Нацради залишається з держбюджету.

СПІВРЕГУЛЮВАННЯ

Система, що поєднує функції та засоби державного регулювання та галузевого саморегулювання

Мета - забезпечити обґрунтованість та об'єктивності рішень Національної ради щодо змісту інформації, яка поширюється медіа, та не допустити цензуру і зловживання свободою слова

Створюється у формі громадської спілки з неприбутковим статусом

Визначає кодекси поведінки - принципи та стандарти поширення інформації у випадках передбачених Законом
(стандарти достовірності, критерії визначення інформації, що може завдати шкоди неповнолітнім)

Надає експертні висновки щодо змісту контенту, який знаходиться на розгляді Національної ради

САНКЦІЇ

- Вводиться поняття «припис», який є обов'язковим для виконання суб'єктами в частині усунення порушення.
- Загальні санкції: штраф (регулятор), анулювання ліцензії, скасування реєстрації або блокування онлайн ресурсів (за рішенням суду).
- Законом передбачені більш дієві заходи реагування на порушення, ніж були до цього, застосування спеціальних процедур щодо інформаційної діяльності країни агресора.

ОБМЕЖЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З АГРЕСІЄЮ

Передбачено окремий розділ Закону, який застосовується лише у період збройної агресії, який містить такі механізми:

1. Тимчасові дозволи на мовлення у прикордонних зонах та на окупованих територіях;
2. Обмеження ретрансляції медіа під юрисдикцією держави-агресора;

ОБМЕЖЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З АГРЕСІЄЮ

---

3. Обмеження щодо обрахування частки національного продукту та європейського продукту;

4. Призупинення діяльності медіа, що фінансуються особами держави-агресора, та медіа, у яких істотну участь мають особи держави-агресора;

ОБМЕЖЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З АГРЕСІЄЮ

---

5. Заборона на такі категорії контенту:

- аудіовізуальні твори, одним із учасників яких є особа, внесена до Переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці;
- матеріали, що містять популяризацію або пропаганду органів держави-агресора, її посадових осіб та їх окремих дій, що виправдовують чи визнають правомірною збройну агресію, анексію території України, порушення територіальної цілісності, суверенітету України;
- недостовірні матеріали щодо збройної агресії та діянь держави-агресора, її посадових осіб у разі, якщо наслідком цього є розпалювання ворожнечі та ненависті або заклики до насильницької зміни територіальної цілісності чи конституційного ладу;

ГАРАНТІЇ ТА ЗАХИТ ПРАВ ЖУРНАЛІСТІВ

1) Особливий статус	Зміцнення захисту прав журналіста шляхом запровадження додаткових гарантій для осіб, діяльність яких відповідає журналістським стандартам.
2) Захист від переслідування	- державна фізична охорона та охорона житла за наявності погроз, пов'язаних з професійною діяльністю; - безкоштовна правова допомога під час судового розгляду та досудового слідства справ, пов'язаних з діяльністю журналіста; - введення особливого порядку проведення слідчих дій, за попередження і участі представника самоврядної організації та спеціальним слідчим підрозділом.
3) Соціальний захист	- страхування життя та здоров'я журналіста від ризиків пов'язаних із діяльністю журналіста за рахунок медіа; - у разі звільнення внаслідок тиску або втручання у журналістську діяльність, журналіст матиме право на виплату допомоги по безробіттю або працевлаштування у суспільні медіа.
4) Відповідальність	- введення кримінальної відповідальності за втручання у діяльність журналіста чи підкуп журналіста або працівника медіа, з метою поширення дезінформації;

ПИТАННЯ ДЛЯ ДИСКУСІЇ

ДЕЗІНФОРМАЦІЯ

1) ОЗНАКИ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ- наявність недостовірних або спотворених фактів;

- інформація спрямована на широку (масову) аудиторію і є загальнодоступною;
- інформація є суспільно важливою/є предметом суспільного інтересу;
- інформація поширена умисно.

2) КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ - за умисне поширення дезінформації, коли наявна шкода від поширення такої інформації;

- за умисне поширення дезінформації на замовлення, у тому числі, за відсутності реальної шкоди;
- за систематичне умисне поширення дезінформації;
- за пропаганду та виправдання тероризму та ненависті (мова ненависті).

3) ІНШІ ЗАХОДИ

- посилення інституту «права на відповідь» та «права на спростування», разом з відповідальністю за ненадання такого права;
- заохочення добровільного спростування дезінформації;
- ідентифікація інформації, яка спростовується;
- розміщення посилання на першоджерело поширюваної інформації.